

Glasiło „Slovenskega čebelarskega društva“
za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani.

Urejuje **Frančišek Rojina.**

Izhaja po enkrat na mesec in se pošilja udom brezplačno.

Vsebina: Fr. L.: Mesečna opravila. — P.: Odmevi. — Hinko Likar: Čebela v boju s sovražniki. (Dalje.) — Fr. L.: Kako si vzgojiti izvrstne čebele? (Dalje.) — P.: Spomenica nemškega ces. zdravstvenega urada o medu in naše razmere. — Bogumil Selski: Zadelavina. — Raznoterosti. — Listnica uredništva. — Oznanila.

Mesečna opravila.

(Piše Fr. L.)

Veliki traven.

Krasni maj — življenja raj! A le takrat, če je lepo, toplo vreme, brez deževnih ali pa vetrnih dni. Lansko leto je bilo za naše čebele zelo slabo; mraz in dež skozi čeli mesec. Letos? Če bode enak aprilu, potem bode nekoliko mrličev v čebelnjakih, in naš up spremenil se bo v obup! In mnogi čebelarji že sedaj (pisano sredi aprila) obupujejo. Izvrstni čebelar, strokovnjak, sotrudnik „Slov. Čebelarja“, mi piše: „Letos imamo tako vreme, da Bog pomagaj! Zdaj v aprilu je drugič sneg — to je neznosno! Uboge čebele, treba jih nujno pregledati zaradi živeža!“ Da treba! Močni plemenjaki so mesca marca tako hiteli z zalego in toliko medu za njo porabili, da bodo res v nevarnosti, ako se jim ne pomore! Zato tudi jaz kličem — če ne bode že prepozno — bolj brezskrbnim čebelarjem: pitaj, pitaj! Po ravninah že vse polno cvetja, pa — pod snegom! Po noči zmrzuje, po dnevu pa vleče ostra burja, da gorje čebelam, ki se drznejo iz panja. In v panju nočejo ostati, solnce sije in vabi v naravo, zalega potrebuje vode! Jaz sem vse panjove z mrežo zaprl, žrela obsenčil in s snegom lahko potresel, v panj pa podajam vodo. Ne poznam nobenega boljšega pripomočka. Medu imajo dovolj, pridjal sem jim ga v zadelanih satnikih.

Pa morda nas maj razveseli in potolaži!*)

Tega mesca se pogostoma prikazuje čebelna bolezen, brezletnost imenovana. Čebele po tej bolezni prizadete, ne morejo zleteti in lezejo po tleh pred čebelnjakom, dokler ne poginejo. Za brezletnostjo obolelemu panju je dobro dajati po več dni zaporedoma nekoliko toplega redkega medu. Včasih pa tudi pomaga, da se nekoliko bolj osoli voda v koritcu pred čebelnjakom, kamor čebele po vodo letajo. Če kdo dobi že koncem mesca aprila roj, mu dobro postreže, ako mu v novo bivališče dá več, po množini čebel v roju, trokotnih začetkov praznega satovja ali pa medsten. Ne bode mu škodovalo, ako se mu navržeta en ali dva že dodelana satnika, da vanje more spraviti svojo z doma prinešeno „balo.“ Kasnejšim rojem se navadno dá več že izdelanih satnikov ali celih medsten.

Ker je mrzli april preprečil spekulativno pitanje, se lahko začetkom maja prične, kakor tudi z zjednačenjem plemenjakov glede moči, seveda komur drago!

Če bode ugodno vreme in bodo čebele z delom hitro napredovale, skrbimo, da jim z razširjevanjem plodišča naredimo dosti prostora za stavbo. Ako bi pa že vse plodišče zastavili, odprimo jim mednik, da njihovi pridnosti ustrezemo. Pa ne vem, če bode kdo tako srečen! Nesrečni april!

Močnim plemenjakom, ki nočejo rojiti, odvzamem umetne roje, najkasneje do 10—15 junija! Kako?

a) S preletenjem: V prazni panj daj založno, na pr. v valilnici vzgojeno, že oplojeno matico (v matični hišici za 1—2 dni zaprto), en sat z zalego in po množini za novi panj odločenih čebel, satnikov z začetki satov ali pa medsten, nekako 2—4 cm širokimi; ta panj postavi na prostor za roj sposobnega plemenjaka, deni vanj nekaj mladih čebelic — odpri žrelo, da čebele delavke iz paše se vračajoče vanj preletijo. Prejšni plemenjak deni na katerikoli drug prostor.

b) Z ometenjem: Močno čebelno ljudstvo ometi, ko so delavke na paši, z matico vred v panj, opravljen kakor prej omenjeno, in postavi ga na poljuben prostor. Panj, iz katerega si ta umetni roj naredil, ostane na svojem prostoru. Ometene čebele z redkim medom napitaj in daj jim vode; če bi nastalo neugodno vreme, oskrbuj ga z živežem. Delavke prejšnjega panja si vzgojijo novo matico, ako nimaš nobene izvrstne odveč, da bi jim prejšnjo nadomestil. Trotov se ob času, ko so že nekateri plemenjaki za roje zreli, ne manjka.

Potrebno je, da tudi tega mesca čebele ne trpijo pomanjkanja medu, obnožine in vode. Odejo še pusti v ali na panjovih, ker pridejo še „trijaci“ — ledeni možje — ki marsikateremu čebelarju obsenčijo jasno čelo!

*) Prvi teden je bil imeniten! — Op. ured.

Odmevi.

II.

Danes hočem govoriti o švicarskem čebelarstvu. Mala država je Švica, a slovi po svojih prirodnih krasotah; tudi njena zgodovina je znamenita, in če tudi je znanost dokazala, da je junak Viljem Tell le pravljičica brez vsake resnične podlage, vendar moramo občudovati neustrašene švicarske kmete, ki so se za zlato svobodo postavili večkrat v boj proti sovražnikom; peščica slabo oboroženih, a navdušenih ljudi proti orjaku. Toda sloga in hrepenenje po prostosti je premagala vse zapreke...

Sloveča je dežela dandanes zlasti vsled umne živinoreje; njena načela vodijo pa tudi čebelarje, ki zboljšavajo s previdnim izbiranjem najboljših pánjev pleme, da so dosegli velikanske uspehe. Duh očetov živi še vedno v potomcih. „Mala je naša dežela, a njena moč je v slogi in požrtvovalnosti vseh prijateljev napredka“ — govori prva letošnja številka njihovega čebelarškega lista v novoletnem voščilu. Dal dobri Bog slovenskim čebelarjem le nekoliko švicarske sloge in ljubezni do napredka, potem bi se tudi naše čebelarstvo zopet razcveto, kakor je bilo nekaj razvito, ko so Slovenci (Janša) bili prvi med čebelarji!

Toda „brez dela ni jela“, so si rekli Švicarji, ko so čebelarstvu odkazali nova pota. Vzglede jim je bila čebela; vsak čebelar je dal društvu na razpolago svoje skušnje in misli; v lepi slogi so si med seboj kazali pravo pot. Čez nekaj let naporenega dela se danes že kaže uspeh njihovega premišljenega delovanja; kakor kaže pregled čebelarškega leta 1902. Na deset plemenskih postaj, kjer so postavljeni najboljši izbrani plemenjaki, oddaljeni od drugih čebelnjakov, da ne pridejo v nobeno dotiko z drugimi čebelami (na otokih sredi jezer, itd.), se je poslalo v oplemenjenje 367 mladih matic, od katerih je bilo opršenih 285, torej 80 % od najboljših trotov. Kar se ostalih 20 % tiče, so se pogubile druge matice na izletu, vendar pa tega ni bilo krivo toliko vreme, kakor pa slab material. Najbolj na glasu so pa njihove opazovalne postaje, katerih je vseh skupaj 27. Vodijo jih večjidel učitelji, duhovni in profesorji, pa tudi drugi umni in napredni čebelarji. Najvišja postaja leži 1468 m nad morjem, najnižja pa 410 m. Vse postaje pošiljajo svoja poročila v Zürich, kjer se uredijo. Vsako pomlad se izda letno poročilo opazovalnih postaj v ondodnem čebelarškem listu, navadno v podvojenem obsegu ene številke. Opazujejo pa postaje ne samo vreme, ampak vse mogoče v čebelarško stroko spadajoče zadeve, n. pr. dneve, o katerih so se čebele prašile, ko so prvo obnožino prinesle i. t. d., kakor se, slov. čebelarji, takoj prepričate, ker nameravam kratko omeniti najvažnejše stvari, posebno praktične, ki tudi nam koristijo.

Na več krajih so že v decembru bile čebele žejne; posledica bogate paše, ki je dala bolj gost in malovoden med; zato so nekateri že o novem letu dajali čebelam vode.

V nekem panju je začetkom zime poginila matica; združitev brezmatičnega panja s sosedom v zimi ni imela nikakih škodljivih nasledkov.

Kar porabo hrane zadene, so porabili več medu oni panji, ki imajo takozvano mrzlo delo (kakor naši navadni kranjski panji) in pa panji, ki so stali na bolj vetrovnem prostoru; migljaj tudi za nas, da tudi mi dobro zavarujemo panje pred vetrom.

Čebele so sicer že letale nekaj dni o božiču, toda matice niso pričele vsled tega zalege staviti. Stavljenje zalege torej ni vedno odvisno od prvega izleta. Nekateri panji so nastavili zalego, ki sploh niti izleteli niso.

Trebiti so se hiteli posebno panji, ki so prezgodaj zastavili zalego. Ob hladnem vremenu povzroči prezgodnje stavljenje zalege rado grižo, ravno tako tudi, če se žrelo s čebelami ali ledom zamaši. Najboljši so torej panji, ki še le kasneje zastavijo zalego.

Največ mrtvic (mrličev) je bilo v panjih, ki niso bili pred vetrom dobro zavarovani; trpeli so pa tudi panji, narejeni iz tenkih desk, oni z dvojnimi stenami so pa prezimili izvrstno.

(Naši kranjski panji niso ne le premajhni, ampak imajo tudi pretenke stene; če bi jemali čebelarji še enkrat tako debele deske, bi jih stalo to le malo novcev več.)

Zimska gruča je podobna klopčiču; v sredi se stiskajo najmlajše čebele, malčki so navadno najbolj zmrzneni, potem pridejo mlajše čebele in v zadnji vrsti se tišče najstarejše čebele. To so opazovali pri mešanih panjih, kateri so imeli stare laške in mlade črne čebele. Oktobra, ko se je gruča stisnila, se je zdelo, da je panj poln samih laških čebel; črne so zginile v sredini . . .

Vsak skrben čebelar osnaži spomladi svojim panjem dno meli, nesnage in mrtvih čebel. Napreden čebelar podloži celo polo iz močnega papirja, s kakoršnim pokrivajo tu in tam strehe. Tak papir ni predrag, 1 m² stane 50 do 60 novcev nove veljave in iz 1 m² narežemo 6 do 8 pol za panje, katere napojimo dobro z oljem; take pole opravljajo svojo službo dolgo vrsto let. Komur bi bile le predrage, lahko zgane par pol navadnega papirja (ki ga pa mora z oljem napojiti) ali pa časnik. Te pole podložimo panjem v jeseni; na dan prvega prašenja jih potegnemo previdno iz panjev in preštudiramo, kaj nam povedo. Čujmo, kaj je bral švicarski poročevavec v njih.

Tukaj leži mel v petih ločenih vrstah, v sredi panja in sicer v podobni kroga. Ljudstvo sedi lepo v kepi, v sredi in pri vrhu satovja, kakor je radi vidimo, in kakor je prav. Pri sosedu so drobljanci zmedeni, na strani leži posamezna vrsta meli. Ljudstvo je sedelo zelo nizko ter je porabilo nekaj toplih dni, da je preneslo med s stranskega satu v sredo gruče.

Tu leže gnjide, mrtve ličinke in mlade čebele, znamenje, da so čebele pričele zgodaj staviti zalego. — Tam leži polno medenih kristalov na tleh; med je strjen, treba bo čebele napajati. Sveže, svetle voščene luskinе v meli niso nobena posebnost, le to je še nerešena uganka, zakaj so v nekaterih panjih čez celo zimo, v nekaterih šele na pomlad. Da mlade čebele v sredi gorke gruče pote vosek, kaže lega voščenih ploščic.

Nek čebelar je tudi opazil, da so čebele, ki so zelo nizko sedele, spravile mel na kupčke, kakor cestar blato.*) Strdeni kristali, ki padejo na tla, tudi niso pogubljeni, kakor hitro nastane bolj gorko vreme v aprilu, čepe čebele okoli kristalov, kakor krave na paši, kadar sol dobe, in polizejo vse strdene drobtine.

Kdor se zanima za zimsko življenje čebel, mu najtopleje priporočam take pole.

Dosedaj smo govorili le o zimi, sedaj pogledjmo, kaj vse je učila Švicarje pomlad l. 1902.

Kakor se čebelarji še gotovo spominjajo, se je pomlad prav lepo začela, a aprila se je vreme obrnilo, in maja je celo tu in tam snežilo, kratko, pomlad je vse pokvarila. Češnja je dala sicer precej medu in čebele so se dobro razvijale.

(Dan, katerega so češnje začele cvesti, je skrbno zapisan.)

Če čebele precej obnožine nanašajo, mora biti v panjih dosti medu, ali pa moramo klasti. Če imajo čebele skoraj preveč medu, jih ne smemo pitati, ampak razpraskamo le pokrovce nad starim medom. Zapomniti si pa moramo: kjer klademo špekulativno, morajo imeti čebele v panjih dosti medu; zalega neizrečeno veliko medu porabi.

Čebele napajamo, da jim ni treba letati ob slabem vremenu po vodo. Kjer je med strjen ali imajo čebele veliko zalege, jih moramo skrbno napajati. Če pa moramo čebele vsak dan napajati ali le parkrat v tednu, to vprašanje še ni povsem rešeno. Nekateri pravijo, da ni dobro vsak dan napajati čebel. Panji, ki so dobili ob času, ko so čebele začele nositi obnožino, 2—3 l zredčenega medu na enkrat in kasneje nič več, so se najlepše razvili.

Tudi ni varno, čebele zapirati ob slabem vremenu. Če jih hočemo zadržati od škodljivih izletov, je dobro, če pritaknemo žrela, odpremo pa zadnje končnice in sploh čebelnjak zatemnimo. To metodo je pa pred nekaj leti izumil in z dobrim uspehom uporabljal gosp. Žnidaršič v Ilirski Bistrici.

Mrzlo in deževno vreme v lanskem maju je zelo škodovalo razvoju čebel; več panjev je lakote poginilo. Kdor je čebele dan za dnem pital, jih je preveč razdražil; bolje je v velikih porcijah klasti in le zvečer. Čebele, ki so se bile aprila za rojenje pripravile, večinoma niso rojile, pač pa so maja in junija večidel prelegle matico. Panji, kateri so rojili, niso dali nič kaj medu; sploh pomladanska letina ni bila nič posebnega, ker vsled hladnih in suhih vetrov cvetje ni moglo mediti.

Poletje je bilo deloma boljše, tako da so čebele tu in tam imele bogato pašo, posebno v mokrotnih nižavah, ker so bile julijske noči suhe in vetrovne. Vsled suše je poletni med v satovju tudi hitro kandiral. V teh slabih okoliščinah so se ponesli posebno izbrani in skrbno odrejeni plem-

*) Najčeste se opazi to pri panjih z zelo starim satovjem, menda zato, ker ostržejo čebele izožene celice in se zatagadelj nabere preveč meli. Letos imam jaz tri panje takih »cestarjev«. — Op. ured.

njaki s plemenitimi maticami; 25, 26, celo 30 *kg* čistega dobička so dali nekateri izvrstni plemenjaki, znamenje, kako se zna povzdigniti čebelarstvo s plemensko vzgojo matic! Poprečno so donesli taki plemenjaki 17, 18 tudi 20 *kg*; drugi, navadni panji pa 3, 4, 5, 6 ali 7 *kg* poprečno. Tekom jednega dne je nabral nek panj 3 7 *kg* strdi.

Avgust in september sta dala še nekoliko paše, tako da so bili panji za zimo preskrbljeni. In računski sklep lanskega leta?

Vsled neugodnega vremena, ki je po veliko krajih zabranilo rojenje, je trajala prelega matic skozi ves poletni čas.

Najboljši so bili plemenjaki s plemenitimi maticami; imeli so dovolj medu in obnožine v obilici, navadni panji so trpeli pomanjkanje.

Ker je bilo poletje suho, je treba v zazimku previdnosti; med je bil gostotekoč, bati se je griže in žeje in treba bo napajališč . . .

Tako letno poročilo švicarskih opazovalnih postaj. Veliko klenega zrna, mnogo zlatih resnic tiči v njem. Očividna je tudi korist opazovanja; ravno zaradi tega je švicarsko čebelarstvo zaslovelo, pa tudi mošnja ni ostala na škodi, kakor smo videli iz nekaterih števil. Koliko dela čaka še nas! In vendar smo mi mnogo na boljšem ko Švicarji. Imamo boljšo čebelo, imamo tudi boljše podnebne razmere. Le začetka in trdne volje nam manjka. Seveda vsak začetek je težak, a vstrajnost in navdušenost za dobro stvar nam olahkoti tudi težko pot, in cilj, katerega mislimo doseči, je vreden potu in znoja! Velika noč 1903.

Pater.

Čebela v boju s sovražniki.

(Spisal Hinko Likar).

(Dalje.)

5. Naslednji boj sem pred leti že opisal v nekem dnevniku, ker pa je le malokdo izmed čebelarjev to bral, a če tudi bral, gotovo pozabil, hočem ga tukaj še enkrat opisati.

Nekega lepega poletnega dne sedel sem v vrtni lopi pred čebelnjakom. Na steno lope obesil sem ravnokar vršo z rojem. Nekaj čebel je ušlo iz panja predno sem nastavil vršo. Te so zunaj rojile, a kmalu opazile svojo družbo ter se vedno isti približevale. V kotu nad vhodom v lopo razpel je po noči srednje velik pajek-križavec mrežo, ter na sredi iste dremal. Ena izmed prej omenjenih čebel brenči prav blizo pajčevine. Brenčanje zbudi pajka, ki pogleda in vidi čebelo. „Uh, to je pa velika muha — pravi sam sebi — ta bo pa kar za dve južini!“ — „Ne, kar naenkrat jo bodem snedel. Vso noč sem delal, torej se mi spodobi malo večja južina. To je kakor nalašč!“ — Skoro bi jo požrl z očmi, tako poželjivo jo je gledal in sline so se mu cedile. — „Le bliže, le bliže tetka, kmalu bodeš moja“ — sikal je lokavo. In res, čebela se ujame v mrežo. „A-ha, zdaj sva pa vkup“, pravi pajek ter skoči na čebelo. Čebela pa se ni udala grdemu pajku, ampak postavi se mu srčno v bran. Premetavala sta se po pajčevini, da je bilo kaj!

Pajek jo hoče zapresti, kakor druge muhe, toda kaj je to, pajčevina ne drži, čebela jo sproti trga. Pajku se to zelo čudno zdi. „Take muhe pa še nisem imel v kleščah, kakor je ta“ — si misli ter se zakadi še bolj ljut v njo; a opravil ni ničesar. Čebela odbija njegove napade in trga pajčevino. Ves upehan odjenja pajek nekoliko časa, a tudi čebela je potrebna oddihljeja. Pajek od jeze ne ve, kaj bi počel. „To je pa huda muha! Ta mi da opraviiti, a ne pomaga nič, moja mora biti, moja!“ Oslini si noge ter se zažene z vso silo še enkrat na ubogo čebelo. Zdaj se je vnel še hujši boj, boj na življenje in smrt. Premetavata se po pajčevini sem in tja, vrtita se v krogu, da nisem mogel ločiti pajka od čebele; že sem izgubil ves up, da bi čebela zmagala in hotel sem ustaviti boj ter pajka ubiti, a naenkrat se malo ustavita, čebela porabi ta trenotek, nastavi svoje strupeno želo na prsa krvoloka in ga zabode. Pajek pade mrtev raz mrežo na tla; čebela pa odleti.

Ta boj je trajal precej časa; z velikim zanimanjem sem ga opazoval ter bil izida zelo vesel. Ta čebela bila je iz roja, toraj spočita, ker čebele pred rojem počivajo, zato se je lažje borila s pajkom. Ako se pa ujame v pajčevino utrujena čebela, prišedši iz paše, potem se navadno ne more ubraniti pajku, ampak postane žrtev njegova.

Kako se bojuje čebela z muho, oso in drugimi enakimi žuželkami, ne bodem opisaval. S temi navadno malo zapleše, pa je! Ako pride osa v panj, jo čebele umorijo. Ako se pa posamezna čebela bojuje z oso, pa čebela ni vedno zmagovalka.

Metulja smrtoglavca čebele tudi umorijo, ako se splazi v panj. Ima sicer roženo kožo, katere čebelno želo ne more prodreti, a na členkih je koža tanjša in čebelno želo jo prodre. Nekateri trdijo, da ga čebele izstradajo, da od glada pogine, kar je pa manj verjetno. Pred leti dobil sem v jeseni v panju oprsje in eno krilo tega metulja, vse drugo so čebele že razjele in iznesle iz panja; a tudi to, kar je ostalo v panju, bilo je vse oglodano.

Zdaj pa naj opišem še čebelo v boju s človekom. Se čebela morda boji človeka? Ne, nikdar! Naj si bode še tako velik, zapodi ga od čebelnjaka. Saj se še oboroženih vojakov ne boji! Nek vojak mi je pravil, da so na vajah prišli prav blizo čebelnjaka. Naenkrat pa so se vsule čebele med nje. Vojaki so se nekaj časa branili, stepali z rokami, a vse ni nič pomagalo; morali so bežati s puško in bajonetom v roki, kakor pred najhujšim sovražnikom.

V Begunjah nad Cerknico je še sedaj razširjena govorica, da so čebele pognale grozovite Turke v beg. Tamošnja cerkev je bila v turških časih — kakor mnogo cerkva — obdana z močnim zidovjem, taborom. Ko so se bližali Turki Begunjam, skrili so se prebivalci za te utrdbe ter seboj vzeli, kar so v naglici vzeti mogli. Ker so čebelarji že takrat ljubili čebele in jih niso hoteli kar tako prepustiti Turkom, zato so jih vzeli seboj v tabor. Niso si pa mislili, da jih bodo ravno čebele rešile gotove smrti. Turki napadajo tabor pri cerkvi. Možaki in mladeniči se branijo kot levi, a kaj pomaga njih hrabrost in moč proti tolikim! Jeli so omahovati. Zdaj pa zdaj bo tabor premagan in potem gorje onim, kateri so v njem! Nekemu čebelarju se pa

nekaj zasveti v glavi, udari se po čelu in pravi: „Morda bodo pa moje čebele nam pomagale in Turke premagale?! Čakajte Turčini, jaz vam bom dal popra!“ Hitro skoči po panj čebel ter ga vrže čez zid med Turčine. Panj, seveda, se razbije, čebele postanejo zaradi padca ljute ter se zakade v Turčine. Med Turki nastane zmešnjava, kričijo, kolnejo, Alaha kličejo, a vse nič ne pomaga. Kristjani so vrgli še nekaj panjev med Turke in sicer na vseh straneh zidovja. No, to je bilo klanje! Kri sicer ni tekla, a tekli so Turki, kar se je dalo tja doli proti Cerknici z oteklimi glavami. Nekateri niso nič videli, tako so bili otekli. Pa kaj ne bodo! Turki niso bili čebelarji, zato jim je pik tako škodoval. Nikdar več niso prišli potem v Begunje. Rekli so: „V Begunje ne gremo več, tam imajo hude muhe“.

Če so toraj pognale čebele v beg vojake in divje Turke, ni toraj čudno, če imajo ljudje strah pred čebelami. Nekateri se ogiblje čebelnjaka, kot da bi sto medvedov v njem ležalo.

Imel sem dobrega prijatelja, kateri me je večkrat obiskal. Navadno sem bil v čebelnjaku, ko je prišel, a nikdar ga nisem mogel spraviti k sebi v čebelnjak. Vedno je stal na pragu vežnih vrat, dalje se ni upal. — „Pojdi no sem v čebelnjak, bodeš videl, kako prijetno je tu! „Ne grem!“ — odgovori. „Pa se vendar ne bojiš čebel?“ „O, kaj bi se jih bal!“ — Pa vendar se jih je bal, ker drugače bi vendar šel v čebelnjak.

Nekater se jih silno boji, in smejati se mora čebelar, ko vidi, kako včasih največji junak beži pred tako majhno čebelo.

V človeku vidi čebela svojega najhujšega sovražnika in ne moti se, ker ravno človek je najhujši sovražnik čebele, pred vsem pa Ti čebelar, ki ji ne vzameš samo, kar je s trudom nanosila, ampak jo vrhu tega še moriš, žvepljaš.

Kako si vzgojiti izvrstne čebele?

(Piše Fr. L.)

(Dalje.)

Pa k stvari!

Kdaj pa naj pričnem z vzgojo matic?

Ob času cvetja sadnega drevja ali travniških rož, zlasti mliča (*Leontodon Taraxacum*). V tem času je navadno najbolj razvit nagon plojenja in čebele zato najraje gojijo zalego. Torej nekako mesca maja in v začetku junija, ko je obilno izdatne pomladanske paše. K popolnemu telesnemu razvoju potrebuje matica 3 dni kot jajčece, 5½ dni kot črv (odprta celica) in 7½ dne kot buba, torej navadno 16 dni. Včasih se izleže že po 15 dneh, včasih pa šele sedemnajsti dan. Za njeno rast je najbolj odločivnih pet dni, ko živi kot črv v odprti celici. Takrat treba ugodnega vremena, da morejo čebele na pašo. Ako bi ravno ta čas bilo slabo vreme, treba jih dobro oskrbovati z medom in če mogoče tudi z dobro obnožino. Kadar je matičnjak (matična

celica) že zaprt, nima vreme, (ako ni premrzlo) na matični razvitek nobenega vpliva več.

Od kakega plemenjaka in kako naj si odgojim matice?

Omenil sem že, da od takega močnega čebelnega ljudstva, ki je zmerno rojivno in pridno v nabiranju nektarja. Seveda mora imeti mlado, krepko matico! Če bi pa takega plemenjaka s premakljivim satovjem sami ne imeli, morali bi si ga kje pri drugem čebelarju poiskati.

Takemu plemenjaku obesimo v gnezdo ali mladi, že popolnoma izdelani, čisti, spodaj nekoliko prirezani sat ali pa umetno medsteno. Po dveh dneh ali pa že drugi dan ga lahko odvezamemo. Čebele so takoj na medsteni celice potegnile in matica jih je z jajčeci napolnila. Koliko da so jajčeca stara, naznanja nam njihova lega. Prvi dan po vložanju stojijo, drugi dan na pošev slonijo in tri dni stara ležijo na dnu celic. Veliko je na tem ležeče, da natančno spoznam starost jajčec, iz katerih se imajo prihodnje matice izvaliti, ker toliko lepše bodo, kolikor delj časa bodo dobivale kraljevsko hrano. Torej tiste po $5\frac{1}{2}$ dne s kraljevsko hrano pitane bodo gotovo bolj razvite, kot one z 2—3 dni. Zato skrbim, da mladim čebelam, ki mi bodo odgojevale iz jajčec matičnjake, vložim v gnezdo sat z 1—3 dni starimi jajčeci, da bodo izvaleni črviči v matičnjakih takoj in ves čas do zapredenja dobivali kraljevsko hrano. Če bi jim v gnezdo obesil sat z že dva dni starimi črviči, dobivali bi isti boljšo hrano le $3\frac{1}{2}$ dne in to že veliko vpliva na njihov razvoj! Sevé, še na slabšem bi bili črviči, ki bi tako hrano dobivali le en ali dva dni!

Mlado, deviško satovje, t. j. satovje v katerem še ni bilo nobene zalege, pa rabim za odgojo matic zato, ker na takem čebele več matičnjakov nastavijo in ker so dna še prazna levnih kožic.

En ali raji dva dni, preden vložim taki sat medaricam k napolnjenju z jajčeci, odvezamem kakemu drugemu močnemu, zdravemu, pa rojivnemu plemenjaku matico, katero lahko porabim pri kakem drugem čebelnem ljudstvu. Tako osiroteli plemenjak si takoj založi več matičnih celic na odprti svoji zalegi. Te matičnjake kakor tudi še ostali odprti plod mu izrežem in odstranim. Potem mu pa obesim v gnezdo oni, z jajčeci od matice medaric zaleženi sat. Iz teh jajčec si rojivke morajo odgojiti matice. Takoj se dela lotijo in nastavijo večje število matičnjakov. To ljudstvo mora seveda imeti obilno zalogo medu in obnožine, veliko mladih čebelic (katerih navadno rojivke tudi imajo) in tudi še precej zaprte zalege, da mi panj občutno ne oslabi. Zelo dobro je, četudi je ta čas zunaj dobra paša, še posebej nekaj dni zvečer 2—3 jedilne žlice m'lačnega cvetličnega medu dajati, in če mogoče, vanj tudi nekaj obnožine namešati. Temu panju treba tudi žrelo zožiti radi toplote in ga še dobro z odejo obložiti. Zakaj? Zato, ker zlasti bolj pri dnu panja nastavljeni matičnjaki pri številnem izletovanju delavk ostanejo neobsedeni in se kaj lahko, zlasti pri hladnem vetru, precej ohladijo, in zato iz takih izležene matice v rasti zaostajajo za onimi, katere so se iz višje nastavljenih matičnjakov izvalile. To je tudi en vzrok, zakaj se nekatere izvalijo že 15., druge pa šele 17. dan, odkar je bilo za nje ob istem dnevu jajčece po matici v celice vloženo. Če sem obesil rojivkam sat z ležečimi

jajčeci (t. j. tri dni starimi), potem so trinajsti dan zreli za uporabo, t. j. cepljenje, ($3 + 12 = 15$) toraj ravno en dan preden zapusti matica matično celico. Matičnjake izrežem vse razven enega, iz katerega si to ljudstvo za se odgoji potrebno matico. Ako bi se pa ob izrezovanju matičnjakov katera matica že izlegla, nič ne dé! Tako lahko porabim, ker še nima na sebi strjenega hitinovega oklepa in zato nobenega duha, po katerem se čebele med seboj ločijo in se spoznavajo.

Toraj zapomnimo si, da iz ležečih jajčec, ko jih izročamo pestunjam k nadaljni odgoji, so zreli matičnjaki trinajsti dan, iz slonečih štirinajsti in iz stoječih petnajsti dan. Ako sem n. pr. dne 5. maja obesil satnik z ležečimi jajčeci brezmatičnim rojivkam, moram dne 18. maja matičnjake kot zrele za cepljenje izrezati in porabiti. Če sem pa pozneje odvezel medaricam satnik, tako da so v njem deloma stoječa, deloma ležeča ali sloneča jajčeca, si njih lego lahko na okraju okvirčka zaznamvam ali pa pustim n. pr. le ležeča in druga s klinčkom odstranim ali pa izrežem, da bodem imel jajčeca v celicah enake starosti. Izrezane matičnjake porabim za nadaljno odgojo v valilnici ali za pomlajenje plemenjakov, ki imajo slabše matice.

Kakšna pa je ta valilnica? Opisana je bila že večkrat. Jaz sem si jo kakor tudi vse panjove naredil po svoji skušnji, pa ker nisem pri tem štedil denarja, ne morem istih vsakemu priporočevati. Sicer si jo lahko vsak čebelar naredi po svoje. Najbolj porabna je pa ta, katera ima satnike enake mere z onimi vseh panjev istega čebelnjaka. Valilnico sem si razdelil — kakor otroke v šoli — na štiri oddelke. Vsak oddelek v valilnici ima svoje posebno okence zadej in svoj pokrovček zgorej, s katerim se zapira prostor za dva okvirčka velike mere. Vsa okenca (vseh štirih oddelkov) kakor tudi vse pokrovčke zapirajo zopet skupna vrata in skupni pokrov. Za vsemi okenci nahaja se skupna veža v porabo za čiščenje dna, privajanje zraka, kadar zaprem žrelo, obešanje pitalnih posodic itd.

Okenca so navadne deščice iz trdega lesa in v njih po dvoje okroglih, z žično mrežo zapaženih lukenj, po katerih v oddelke dovajam zrak, ako zaprem žrela. Seveda ima vsak oddelek svoje žrelo in lastno brado, s katere vzdignjenjem popolnoma zaprem žrela. Visi na pantičih in podobna je mostu, s kakoršnim so v srednjem veku meščani zapirali mestna vrata. V vežinem dnu je luknja za dvojno zaviti kanalček, zbit iz tankih deščic, na koncih zamrežen, po katerem pri popolni temi v oddelke privajam potrebni zrak. Zato mi ni treba valilnice prenašati v temno klet, kadar sem matičnjake cepil na satnike, pripravljene za valilnico.

Kako pa cepim zrele matičnjake?

Preden jih izrežem iz satnikov, pripravim si valilnice. Za vse štiri njene oddelke odvezam močnim plemenjakom po en sat (skupaj štiri) z mladimi čebelicami in zaprto zalego. Potem pa še štiri satnike z nekaj medom in obnožno drugim plemenjakom. Tako bode vsak oddelek dobil dva satnika, in sicer enega z zaprto zalego in mladimi čebelami, drugega nekoliko z medom in obnožno napolnjenega. Vsakemu oddelku cepim le en matičnjak,

katerega previdno z ostrim, v gorko medeno vodo omočenim nožičem izrežem v podobi trikotu (∇). Ravno v tak trikot enake velikosti ga spravim v satnik v valilnici. Pa treba paziti, da ga ne stisnem in ne poškodujem! Potem, ko sem bil še nekaj mladih čebelic vsakemu oddelku pridjal, da so skoro s čebelami napolnjeni, zaprem vsa žrela in vso valilnico obsenčim s kakim prtom, po kanalčku pa dovajam potrebni zrak v oddelke. Zapreti moram vse oddelke (za 2—3 dni), ker bi se drugač čebele razlezle in poizgubile.

Pripomnim, da se matičnjaki cepijo v satnike tako, da visijo navzdol, zato moram za isto lego sat pod matičnjaki nekoliko spodrezati!

Če sem dobil krasnih matičnjakov več kot jih za oddelke rabim, lahko preostale porabim *a)* za plemenjake, katerim hočem zabraniti roje, *b)* v zameno za starejše ali ne dosti vredne matice in *c)* za plemenjake, ki sploh ne smejo rojiti.

Ad *a)* Ob lepem dnevu, ko so čebele delavke skoro vse zunaj panja, ki se pripravlja za roj, denem v kak prazen panj nekaj praznih satnikov ali medsten, potem en sat z zaprto zalego iz onega močnega panja, z vsemi na njem sedečimi čebelami in medom (seve brez matice!). V ta sat zadalam ali cepim en matičnjak in zraven njega obesim potem še 1—2 prazna (ali medena) sata ali medstena. Ta novo urejeni panj denem na prostor močnega panja in tega kam drugam. Čebele delavke se vsujejo v novo stanovanje in kmalu si iz matičnjaka odgojijo matico. Onim je pa treba par dni vode podajati.

Ad *b)* Če ima kak panj staro matico ali matico male vrednosti, jo poiščem in uničim eden do dva dni preden so zreli matičnjaki. Preden novi matičnjak v ta panj cepim, odstranim njegove matičnjake, katere so si osirotele čebele že zastavile. Novi vcepljeni matičnjak namažem nekoliko z medom.

Ad *c)* Če pa kateri plemenjak ne sme rojiti ali zato, ker je že prepozno ali pa ker se bliža konec paše in je treba po več tednov na boljše čakati, takemu panju odvzamem matico, in ko si je zastavil matičnjake, mu jih odstranim in takoj vcepim matičnjak, kakor pod *b)* opisano.

Ako sem pa že oplojeno novo matico iz katerega oddelka uporabil pri kakem plemenjaku, ne smem v ta osiroteli oddelek pred 24 urami nobenega novega matičnjaka vdlati, ker bi ga čebele izgrizle in odstranile! Morajo se svoje osirotelosti zavedati!

Kdor si pa noče na ta način, ki je najsigurnejši gledé izvrstne odgoje mladih matic, istih odgojevati, ker ne mara nobenega plemenjaka za čas treh tednov osirotiti, lahko izreže kakemu dobremu izrojencu po prvem roju osmi do deveti dan razven enega vse druge matičnjake in v oddelke spravi kakor prej opisano. Ali pa kakor je tudi „Slov. Čebelar“ že večkrat nasvetoval, polovi močnemu družcu matice in te z zadostnim številom čebel spravi in oskrbuje v oddelkih.

II.

Drugič treba odgojiti za plojenje matic tudi trotov dobre vrednosti. O trotu sem že v dveh zadnjih številkah „Slov. Čebelarja“ pretečenega letnika

marsikaj važnega sporočil. Povdarjam, da ne sme nobeden napreden čebelar trpeti v svojem čebelnjaku slabičev, oziroma čebelarskega ljudstva slabih lastnosti, ako hoče zaželjenega uspeha pri odgoji doseči. Najslabši plemenjaki imajo navadno najprej (najbolj zgodaj) trote. Takemu plemenjaku, če smo ga vendar-le obdržali, treba trote poloviti in trotovsko satovje odzveti. Skratka ne smemo trpeti slabih trotov ali trotov slabših plemenjakov ob času, ko se imajo naše odgojene matice oploditi.

Če sem začel z vzgojo matic dosti zgodaj in vem, da za nove matice še ne bode trotov pripravljenih, si tudi te odgojim.

Par dni preden sem vložil sat medaricam v zaleženje z jajčeci za odgojo matic, obesim lep prazen trotovski sat v gnezdo plemenjaka, od katerega smem pričakovati, da mi bode krepke in izvrstnih lastnosti trote odgojil.

Tako si oskrbim zgodnje trote za oploditev matic, kadar se začno prašiti. Samo ob sebi umevno, da mora tudi ta plemenjak, odločen za odgojo trotov, imeti vedno dovolj medu. Ako bi ne bilo dobre paše, treba ga ves ta čas pitati, da mi čebele trotov radi pomanjkanja živeža ne pomore.

Ako pa že v drugič matice odgojujem in je že povsod dosti trotov, si tudi lahko izberem trote za oplemenitev odgojenih matic.

Ko imam že za prašenje pripravljene matice, zaprem lepega dne zjutraj pred izletom čebel oddelke in plemenjak zaželenih trotov, do treh popoldan. Kadar so trotje ostalih panjev nehali izletovati, odprem oddelke in oni panj. Umevno, da morajo oddelki in tudi oni panj biti popolnoma pred solnčnimi žarki, kakor tudi gorkoto zavarovani in obsenčeni, kakor bi bila noč. Če je oni panj priličen za prenašanje, ga raji odnesem v temno klet in žrelo zamrežim. Ko sem ga postavil nazaj na njegov prostor v čebelnjaku, ponudim njemu kakor tudi oddelkom nekaj toplega tekočega medu in potem jim šele žrelo odprem.

Pri tem prašenju mora kazati toplomer v senci vsaj 22°C in žrela morajo biti še proti solncu obrnjena, toraj proti jugo-zahodu. To ponavljam toliko dni zaporedoma, dokler niso vse matice oplojene ali sprašene, kar se gotovo zgodi tekom 10–14 dni najkasneje.

Tako si odgojim dosti prav dobrih matic, s katerimi potem ali pomladim slabša čebelarska ljudstva ali jih porabim za umetne roje ali pa v zameno za starejše in slabše matice itd.

Če mi jih pa še kaj preostaja v jeseni, jih lahko prezimim v opisani valilnici za nadaljno spomladansko uporabo. Da so pred zimo varne, denem vso valilnico v zabo; jo od vseh strani dobro s suhim mahom zadela in le v dnu veže pustim odprto luknjo z nasajenim kanalčkom, da dovolj svežega zraka v oddelke prihaja. Iz vsega tega je razvidno, da odgoja izvrstnih matic, katere imam lahko vselej pri rokah, je za napredno in umno čebelorejo neprecenljive važnosti!

O uporabi odgojenih matic — prihodnjič.

(Konec prih.)

Spomenica nemškega ces. zdravstvenega urada o medu in naše razmere.

Nemški cesarski zdravstveni urad je izdal meseca februarja letošnjega leta znamenit spis o medu (na 36 straneh), ki se predloži državnemu zboru, kot predlog za čebelarstvo postavbo. Nemci se pritožujejo posebno nad konkurenco, katera se jim dela z umetnim medom, ki je narejen iz različnih sestavin, posebno iz sladkorja. Takega medu sicer pri nas ne poznamo, imamo pa tudi razne bolečine in mislim, da ni odveč, če iz omenjene spomenice poberem nekaj drobtin, ki se prilagajo našim razmeram.

Najprvo govori spomenica o razvitku čebelarstva. Leta 1873. se je naštelo v nemškem cesarstvu 2,333.484 panjev, l. 1900. pa 2,605.350, torej velik prirastek. Tudi premakljivi panji se se na Nemškem pomnožili. Leta 1873 se je naštelo 296,823 panjev s premakljivim delom, l. 1900 pa 1.151.771, torej 44·2% proti 12·6% iz l. 1873. Pridelali so pa v premakljivih panjih tudi več strdi; samo v hesenski državi je dal panj z nepremakljivim satovjem poprečno 1·2 kg medu, panj s premakljivim delom pa poprečno 4·6 kg. V celi nemški državi se je dobilo iz 1,151.771 panjev s premakljivim satovjem 80.856 meterskih centov medu; 1,453.579 starih panjev je dalo le 68.645 centov strdi, poprečno torej panj nove vrste 7·21 kg panj stare vrste pa 4·72 kg.

Seveda so letine različne; včasih so bila tako slaba leta, da o dobičku sploh govora biti ne more.

Počem je med na Nemškem? 1 krono 40 novcev stane med samotok, iztresen med pa 2 K 60 novcev, poprečno se pa računajo za 1 kilo medu 1 K 20—2 K. Za prodaj v velikem pa računajo 1 K 80 novcev za 1 kg medu. Voska se pridela na Nemškem na leto za 4½ milijona kron; cena njegova je pa pri prodaji v velikem poprečno 3 krone.

Vsak razumen slovenski čebelar bo iz teh števil razvidel, da mi strd in vosek prepoceni oddajamo. Na dunajski borzi so sledeče cene (za 100 kg):

med navaden	K 68—73
„ izčiščen	„ 72—77
„ iztresen	„ 103—106
vosek navaden rumen	„ 310—315
„ očiščen in obeljen	„ 400—420.

To so cene za vosek in med v množini. Sodbo o naših smešno nizkih cenah prepuščam vsakemu trezno mislečemu čebelarju.

Toda kako temu v okom priti? Kakšne migljeje nam daje nemška spomenica? Zdravstveni urad je pozvedoval pri čebelarskih društvih, ki so mu odgovorila, da bi bilo najbolje prodajati med v zadrughih društvenih prodajalnah. Kakor mlekarke zadruge tako naj bi ustanovilo naše društvo društveno prodajo medu. Štajersko čebelarstvo društvo prodaja že par let z dobrim uspehom strd svojih članov; ono garantira tudi za med. Med ima različne cene, katere določi društvo (ozir. odbor), finejši med bi se prodajal dražje; navaden (ajdov) ceneje. V dnevnikih listih bi se moralo občinstvo opozarjati na dobrote medu, kakor tudi na čebelarstvo društvo. Trgi v večjih krajih

(posebno letoviščih) so prav pripravni za prodajo medu. Na Nemškem je občinstvo tako kupovalo pristen in dober med, da društva niso mogla ustrezati vsem željam.

Seveda bi morala dežela in država s postavami varovati čebelarstvo in gledati na čistost medu pri trgovcih. Izvrstno kemično preskuševališče imamo v Ljubljani, ki bi lahko preiskovalo pitanec, če ni okužen po gnili zalegi kakor tudi vsak med. Med, ki je stiskan iz satovja, v katerem je bila zalega, bi se sploh ne smel prodajati. Na Nemškem in v drugih državah je v tem oziru vse drugače poskrbljeno.

Našim medarjem v prid in korist naj navedem par izgledov. Komur se dokaže, da prodaja pokvarjen in škodljiv med, ga čaka ječa do 6 mesecev ali pa denarna kazen do 1800 kron. Spomenica navaja več slučajev. V Kolinu je bil nek trgovec zaradi pokvarjenega meda obsojen na mesec ječe in 700 kron denarne kazni; dva druga obtoženca, mož in žena sta bila zaradi istega zločina obsojena na 3 tedne ječe in 600 kron globe; obsodba se je vrhutega tudi javno razglasila v časnikih. Podobnih slučajev bi naštel lahko še več, toda naj ti zadostujejo.

Razvidno je že iz tega, da čaka naše društvo še veliko dela; treba bo čebelarsko postavo predložiti deželnemu zboru, organizirati prodajo medu in omejiti škodljivo delovanje nekaterih medarjev i. t. d. Za to je treba našemu društvu odločnosti in brezobzirnosti, katere mu iz sreča želim! P.

Zadelavina.

Če opazujemo nekoliko natančneje čebele, ko nosijo obnožino domov ter pri tem razlikujemo obnožino, katero nanašajo iz raznih cvetlic, zapazimo večkrat, da prinese nekatera čebela drugačen košek kot druga. Kar vidimo na zadnji nogi, ima nekak poseben blesk; obnožina pa je navadno motne barve. Kar prinaša čebela, je zadelavina*) (lepež, lepilo, smola). Iz česa je zadelavina?

Iz nekaterega drevja, najbolj iz ilovja, se cedi smola, posebno če je ranjeno, na novo posekanem drevju, ki je bilo ravnokar omajeno, na cvetju kostanja in travniškega žajbeljna, pri ranah češenj in breskev, na marsikaterih grmih in cvetlicah vidimo pogosto čebele nabirati smolnato tvarino.

Če čebela nabira obnožino, smuka med cvetličnimi pestiči sem in tje, prah ostane na njeni dlaki, raz katero ga ostrže z nožicami in napolni z njim košek na zadnji nogi.

S klejasto in sluznato zadelavino pa tega ne more storiti; sprijele bi se ji vse dlake po telesu. Ker nima rok, ji služijo grizala, s katerimi pobere lepež, ga pregrize in v košek spravi; v njena usta pride tako marsikaj, kar bi kdo drug komaj v roko vzel. Zaradi tega se strd ne bo nobenemu studila,

*) Beseda zadelavina je vzhodnoštajerskega porekla; rabi jo Peter Danjko v svojem Čelarstvu, Gradec 1831.

če tudi ne morem častiti bravki zatrditi, da si čebela izplakne usta, kadar izleti na pašo po med. Potolaziti jo pa morem s tem, da čebele, ki pospravljajo po panju, navadno ne nabirajo strdi.

Toda čemu pa rabijo čebele zadelavino? Marsikater čebelar se je že jezil nad njo. Kolikokrat so mu že prilepile satnike na pokrov ali na stranice panja. Marsikaka jeznorita čebela ga je že pičila, ko je ne preralo vlekel prilepljene satnike iz panja; kolikrat se mu je pri tem delu odkrhnilo ušesce satnikovo. Če so satniki preblizu stranic 5—6 mm morajo biti satniki oddaljeni od stranic, kaj rade jih čebele pritrldijo z zadelavino, ki je začetkoma mehka, pri mrzlem vremenu pa postane trda in krhka, ko steklo. Zato čebelarji večinoma opuščajo satnike z ušesci ter rabijo namesto njih železne žeblje; satniki tudi ne ležijo več v zarezah, ampak na cinkastih pasovih; kdor pa ne mara žebljev, pritrldi pa na spodnjo stran ušesc tudi cinkaste ploščice (Gerstung), da se stika kovina le s kovino, katere čebele ne morejo zasmoliti.

Če pregledavamo stare panje in peharje, v katerih so čebele bivale daljšo vrsto let, vidimo vse stranice prevlečene z rudečkasto zadelavino. Kdor je že videl votlino drevesa, v kateri so čebele dalje časa živele, je gotovo opazil, da se je svečila notranja stena, kot bi bila s slanino namazana. Kdor pregleduje panje z nepremakljivim delom, vidi, da je satovje pritrjeno na stropu in stranicah; mrzel zrak prihaja le od spodaj do satovja, gorki zrak pa ne more zgoraj nikamor zginiti, greje čebele ter ohranja med tekoč. Če nekoliko natančneje premišljujemo vse to, lahko razberemo, da je zadelavina nekaka vrsta prevleke za celo čebelno ljudstvo, kakor recimo polževa hišica ali jabolčna lupina, posebno če s tem še primerjamo, da čebele mrtve miši, katere so vsled pika poginile v panju in katerih ne morejo iz panja spraviti, prevlečejo z zadelavino, da se smrad ne širi po panju.

Kdor pri čebelarskih opravilih mesto klešč rabi le svoje prste, je gotovo že zapazil, da se mu je omajila koža s prstov, kjer se ga je prijela zadelavina. Zato si napravljajo nekateri tudi obliže iz zadelavine za kurja očesa; na platneno cunjico se namaže segreta zadelavina in položi na kurje oko, ki kmalu povsem izgine.

Kdor hoče po zimi v sobi imeti prijeten duh, naj položi na zakurjeno peč kot lešnik debelo kroglicico zadelavine; kmalu bo zadišalo po gozdu v sobi. Paziti pa moramo, da naberemo samo čisto zadelavino; če je vosek primešan, si naredimo le smrad v sobi. Čebelar torej ne bo metal zadelavine, katero ostrže iz panjev in satnikov, proč, ampak jo bo shranjeval v posebni posodici.

Če na jesen čebele zalepijo vse špranje z zadelavino, prorokujejo vražni čebelarji hudo zimo. Če to zapaziš, dragi čebelarski prijatelj, ne veruj praznovanju, ampak preglej panj; in če stakneš kar je skoraj gotovo, špranje, zadelaj jih, da se čebele ne bodo nepotrebno mučile z njimi; preprih je čebelam najbolj škodljiv.

Bohumil Selski.

Raznoterosti.

Prvi roji. Kar nam je do zdaj znano, je imel prvi roj gosp. Molek na Savi pri Litiji dne 20. aprila, gosp. Gašpar Šarnagel v Čahovčah dne 27. aprila in gosp. Mauri v Cerknem dne 26. aprila. — Če je imel še kdo roj v aprilu naj naznani, da se bodo čebelarji še bolj čudili, da so bili v letošnjem slabem aprilu že roji.

Požrtvovalna skrb čebel za matico. Znano je, da čebele najbolj skrbne za matico, da jim zdrava in živa ostane. Ona je duša panja. Čebele raje poginejo same, ko da bi pustile matico stradati. Zanimiv je v tem oziru sledeči poskus: V škatljo, ki je bila z žično mrežo prevlečena, so dali matico, nekaj čebel in nekaj malega medu. Čez dva dni so bile čebele že precej medle in slabe, le matica je veselo sem in tja brenčala. Čez daljna dva dneva so živele le še 4 čebele, jeden dan kasneje le še jedna; matica je bila še vedno čvrsta in vesela. Zadnja čebela, ki je bila tako slaba, da se je komaj premikala, je vendar še prilezla do matice ter ji je dala hrane kolikor je še imela, s svojim rilčkom, katero je matica tudi vzela; čez dve uri je tudi zadnja čebela poginila. Matica ni trpela nikake škode. P.

Listnica uredništva.

Gosp. T. K. na S.: Poročilo o dunajski čebelarški razstavi je moralo izostati, ker je članek »Kako vzgojiti izvrstne čebele?« aktualen za maj in se je moral v tej številki ves priobčiti. Oprostite torej! — Gosp. A. G. v P.: Ob enem z listom dobite daljši pismen odgovor. — Gosp. V. M. na S. pri M.: Janšejevo knjigo bi društvo samo rado kupilo, če bi bila kje dobiti. — Gg.: F. M. v C. in drugi naj oprosté, če nismo mogli zdaj poslanega priobčiti, prihodnjič gotovo!

Francoske panje (Drory) izdeluje popolnoma pravilno ter iz dobrega lesa, z vsemi pritliklinami, spredaj dvostenate po 8 K **mizar Ivan Puc** v Ljubljani, Tržaška cesta.

Čebele kupuje M. Ambrožič v Mojstrani na Gorenjskem. — Prodaja pa isti **umetno satovje** iz pravega čistega voska.

 Pravi čebelni vosek

kupuje vsako množino po visoki ceni

Fr. Schupeutz

v Ljubljani.

Udnina (1 gld.) in reklamacije naj se pošiljajo gospodu I. N. Babnik-u v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega Čebelarja“ Frančišku Rojini, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.

Odgovorni urednik **Mihael Rožanec**. — Lastnik »Slovensko čebelarstvo«.

Tisk J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.